

Prof. dr sc med VERA Ilanković

FIZIKALNA MEDICINA I REHABILITACIJA

2014.

SADRŽAJ

TRAUMATOLOGIJA I ORTOPEDIJA.....	3
ORTOTIKA, PROTETIKA I AMPUTACIJE.....	17
KINEZITERAPIJA U REUMATOLOGIJI.....	39
PULMOLOGIJA.....	57
KARDIOVASKULNE BOLESTI.....	66
GERONTOLOGIJA I GERIJARIJA.....	81
SPORTSKE POVREDE.....	100
LITERATURA:.....	152
BIOGRAFIJA AUTORA.....	155

TRAUMATOLOGIJA I ORTOPEDIJA

Trauma podrazumeva nasilno oštećenje zdravlja izazvano delovanjem nekog od traumatskih agenasa.

Traumatologija se bavi dijagnostikom i lečenjem posledica povreda celokupnog organizma, ali najviše povredama lokomotornog aparata.

PRELOMI KOSTIJU

Prelom je potpuni ili nepotpuni prekid kontinuiteta koštanog tkiva prouzrokovan silom koja prevazilazi granicu njegove prirodne elastičnosti.

Čvrstina i otpornost koštanog tkiva mogu biti smanjene usled prisustva nekih patoloških procesa u organizmu ili na samoj kosti (infekcija, tumori, metabolički poremećaji itd.).

Vrste preloma

Prelomi mogu biti otvoreni i zatvoreni.

Zatvoreni prelomi nisu u komunikaciji sa spoljašnjom sredinom, mada mogu postojati površne povrede kože.

Otvoreni prelomi su u komunikaciji sa spoljašnjom sredinom. Smatraju se komplikovanijim za lečenje, pošto uvek postoji opasnost od infekcije rane i kostiju.

Povreda samog koštanog tkiva može biti raznovrsna. Prelom može biti jednostavno naprsnuće koštanog tkiva bez odvajanja prelomljenih segmenata (fissura). Prelomi mogu biti bez i sa dislokacijom fragmenata kosti.

Etiologija preloma prema vrsti dejstvujuće sile

Prema mehanizmu dejstva sile na kost, prelom može nastati na više načina:

- 1) prelom usled sile savijanja, fleksioni ili ekstenzioni prelom, nastaje kao posledica prekomernog savijanja kosti
- 2)
- 3) prelom usled sile torzije, ili spiralni prelom, pod dejstvom dve sile uvrtnja koje deluju na okrajke kosti ili segmenta
- 4) prelom usled sile otrgnuća, koji nastaje na mestu pripoja mišića, a uzrok su mu snažne, nefiziološke i prekomerne kontrakcije muskulature (*avulzioni prelom*)
- 5) prelom usled smicanja-nastaje dejstvom dve sile različitog pravca, koje horizontalno deluju na kost
- 6) prelom usled dejstva direktne dinamičke sile, snažne direktne traume ili eksplozije
- 7) prelom usled zamora, ili prelom prenapregnutog koštanog tkiva koje karakteriše naprsnuće u tački maksimalnog opterećenja. To su „*marš frakture*“.